

plural; i més natural encara en un mot que entra des d'una altra llengua. Aquesta desaparició s'hauria produït en el S. XVI, quan ja es perdia la s sonora en castellà, i per tant s'esvaïa la «liaison» que hauria pogut entrebancar aquesta confusió.

DERIV.: V. supra. També deu ser-ho *xarpeller* 'matusser' Emp. i Maresme (*AlcM*) o sigui 'grosset com una xarpellera'.

¹ CaCandi, *MiscHistCat.* II, 407. Impress *sarpayora*, evident err., sigui tip., o de lectura (és el temps on la més corrent és una e tan semblant a la o que sovint hi apareix idèntica). — ² Això, que consta tan clarament en el context de la reva de 1284 i també pels de Tortosa, explica el sentit d'aqueixa mena d'ordenació, millor i amb frase més simple que el que jo induïa en la nota 6 del DCEC/DECH a base de l'article *sarpelare* del Du C.: «por aplicarse ... a la funda ... de tamaño fijado legalmente: se decía que una mercancía pagaba tanto por harpillera, como hoy podríamos decir tanto por cada bala».

³ Com és sabut, dicc. en alemany dialectal, de tipus oberdeutsch (amb b- > p-: *pluom* = *blume*, *pogen* = *bogen*, *pindar* = *binder*, *pluot* = *blut*, *poersten* etc.). Es tracta, doncs, de l'al. *blaben* «grosse toile d'emballage» (*Sachs-V.*). També el cat. d'aquesta obra presenta singularitats dialectals que indiquen un parlar cat. extrem-occidental o val.: natural, doncs, la grafia amb *se-*. — ⁴ També el men. Febr.-Card., que ens interessaria perquè el marca amb *ll* (no *-y-*) i el diacrític que hi posa per distingir-la de *ll*; però el pogué copiar del seu model Belv., si bé no ho féu mecànicament, car no sols hi afegí la trad. fr. *serpillière*, sinó que, en revisió posterior, canvià la grafia *arpillera* de la trad. cast., en *harpillera*.

— ⁵ Veg. Walde-H. II, 496; Ernout-Me.; Benoist-Gölzer; Pokorny, *IEW*, 948.31; cf. *REW*, 7723, 7724. Hi ha alguna discrepància de detall entre els filòlegs llatïnistes sobre quina és la millor, en certs mots de la família, entre la forma en *si-* i la forma en *sci-*: segons Gölzer només *sirpiculus* estaria ben autoritzat; altres defensen també la variant en *sc-*. De tota manera tots estan d'acord que hi ha el duplicat *sci/si-* en tot plegat, i des dels orígens. Els lingüistes vacillen o discrepen també en l'explicació del duplicat i en l'etimologia pre-llatina del mot. Uns pensen en dissimilació eliminatòria de la *-c-* en *scirpicus*; altres creuen en dos mots d'origen diferent: *surpiculus* (que sembla comprovat en un passatge de Plaute) i *scirp(icus)*: amb *širp-* com a resultat del compromís. Quant a l'etimologia, en més o en menys, tots es mostren escèptics (Ernout-M.), reticents (Pok.) o vacil·lants. Probablement no és mot indoeuropeu sinó del substrat mediterrani (com tants noms de plantes, sobretot una de marina com és el jonc); i això per si sol ja donaria una solució bastant racional de la coexistència dels dos consonantismes rivals. En tot cas la família està ben descabdellada des de l'antiguitat: un verb *sirpare/scirpare* (Ernout-M.), *s(c)irpula* en Columella, *Scirpianus* NP en inscripcions; *scirpeus*, i altres, manllevats pel ger-

mànic des de l'a.-al. ant. (veg. *XARPA*). — ⁶ Escrig registra un verb «*serpellar-se*: enroscarse los vástagos de yerbas o plantas, esp. la alfalfa, que brota y se enrosca ... a consecuencia de ... maleamiento de la raíz». També vegetal; però potser és millor no lligar això amb el nostre verb. Derivat de *serp*?

ELISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *sarpallera*, *sèrpellera*, *sarpillera*, *sarpellera*, *serpellat*, *xarpallera*, *arpillera*, *ensarpellar*, *enserpellar*, *desensarpellar*, *serpellar*, *eixerpellar*, *aixerpellat*, *enxarpellar*, *xarpell*, *xarpeller*.

Xarpó, V. *xarpa* *Xarpoll*, *xarpolla*, V. *serpoll*
¹⁵ *Xarquer*, -eral, *xarquista*, V. *xarco*

Xarquès no és cogn. en el doc. mall. del S. xv que cita el *DAG.*, sinó ètnic dels circassians: rus *čerkés m.*, *čerkésskij* adj., fr. *ičerkesse*: *xarquesos* com a nom d'esclaus estrangers Bna. 1445 (MiretS, *RHisp.* xli, 48); crec recordar-lo també en Lull (*Blanq.* o *Merav.*); *charquesa* rimant amb *francesa* en una poesia aragonesa de Joan de Tàpia, dels anys 1440-42 (*BRAE* xx, 90).

Xarquí, V. *xarco* i *tarquim* *Xarra*, V. *xerra* (*XER-RAR*) *Xarrabascat*, V. *xarbasco*, -scat *Xarraboi* b.-emp. (*AlcM*) abreujament de la frase *ho xarra bo i tot* 'ho xerra quasi tot' *Xarrac*, V. *xerrac* (*SERRA*) + *Xarracada*, V. *xerrar*

Xarraclat, V. *xerxet* *Xarrada*, *xarraire*, V. *xerrar*
³⁰ *Xarragastada* (mal documentat, no Lab. 1840-88): igual que *xarragaster* pot anar amb *XARAGALL* ('destrossa en els camins' > 'destrossa a la cara') *Xarramac*, *xarramanac*, V. *xerrac* (*SERRA*) *Xarrameca*, V. *xerrar* *Xarrampió*, V. *sarrampió* *Xarranc* (ocell)
³⁵ (*BDC* x, 99), *xarranca*, V. *eixarrancar* (*ANCA*) *Xarrapada*, compromís entre *eixarpada* i *arrapada* *Xarrar*, V. *xerrar*

+*XARRASCA*, vulgarisme bàrbar per coltell o sabre, imitatiu del so de l'eina en desmenjar-la o dur-la rossegant. □ 1.ª doc.: 1898.

«Dels militars ... molts tornaren a llurs cossos ... altres cuiden llurs patrimonis, havent deixat la *xarrasca* per l'esteva», MrnVayreda, *Records de la darrera*
⁴⁵ *Carlinada* x (1950, p. 159). Cast. *CHARRASCA* (1884).

Xarrasclet, V. *xarroquí* *Xarrativa*, -atola, V. *xerrar* *Xarrec* (un ocell), V. *xerrar* *Xarreix*, *xarrell*, V. ⁵⁰ *serreig*

XARRET, 'cotxet lleuger', del fr. *charrette*, derivat de *char*, el mot germà del nostre *CARRO*. □ 1.ª doc.: 1890, NOLLER; *DOrt*.

⁵⁵ Del fr. *chariot*, altre derivat de *char*, vénen +*xarriot* (usual), i *xarrió* (nom d'una eina de manyans), *DAG.*; cf. entre els surers, *BDC* XIII, 157.

Xarretera, V. *garra* I (el *DAG.* cita una variant *xairretera* deguda a la influència de *xaira*) *Xarriacada*